

RTU studiju kurss "Sociālie un emocionālie traucējumi"**0R000 Rēzeknes akadēmija****Vispārējā informācija**

Kods	RA0544
Nosaukums	Sociālie un emocionālie traucējumi
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācītspēks	Rita Orska - Lektors
Mācītspēks	Ingūna Griškēviča - Doktors, Vecākais zinātniskās darbības eksperts
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 6.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV
Anotācija	Studiju kurss iepazīstina ar bērnu attīstības traucējumu problemātiku, psihiskās attīstības traucējumu iedalījumu (SSK-10 klasifikācija), sociālo, emocionālo traucējumu veidiem, simptomiem, kā arī pedagogiski psiholoģiskās korekcijas darba iespējām atbalsta sniegšanā bērniem ar šiem traucējumiem.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Kursa mērķis: izveidota izpratne par sociālajiem, emocionālajiem un mācīšanās traucējumiem, attīstītas prasmes saskatīt bērna attīstības traucējumu simptomus un izpētīt cēloņus un izstrādāt plānu pedagogiski psiholoģiskajai korekcijai Zināšanas: Spēj izskaidrot bērna attīstības traucējumu bioloģisko un sociālo cēloņu būtību un argumentēti diskutēt par to Izpratne Spēj identificēt traucējumu, balstoties uz simptomiem, Pielietošana Spēj atpazīt traucējumu pazīmes, simptomus, Analīze Spēj analizēt bērna ar sociālajiem un emocionālajiem traucējumiem uzvedības īpatnības Sintēze: Prot sastādīt individuālo korekcijas plānu, pielietojot dažādas metodes korekcijas darba veikšanā, Izvērtēšana Spēj izvērtēt korekcijas darba ieguvumus, pilnveidot korekciju
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	1. Patstāvīgais darbs.- Materiālu apkopojums un prezentācija seminārā "Bērna personību ietekmējošie galvenie vides faktori – ģimene un skola" 2. patstāvīgais darbs. – Materiālu apkopojums un prezentācija seminārā "Komunikācija ar ekrānu" – sociāls faktors emocionālo traucējumu attīstībā 3. Patstāvīgais darbs – Materiālu apkopojums un prezentācija seminārā "Izpratne par uzvedību psiholoģijas virzienu skatījumā" 4. Patstāvīgais darbs - Sagatavot pārskatu par psihoterapeitisko tehniku izmantošanu sociālo un emocionālo traucējumu korekcijā 5. Patstāvīgais darbs - Korekcijas plāna izstrāde sociālo un emocionālo traucējumu mazināšanā (Pēc studenta izvēles vienam gadījumam).

Literatūra	Obligātā/Obligatory: 1. Ancāne, G., Užāns, A. u.c. (2011). Rokasgrāmata skolotājiem, strādājošiem specializētajās iestādēs bērniem ar psihiskās veselības traucējumiem. Eiropas sociālais fonds. http://www.arstipsihoterapeiti.lv/uploads/Rokasgramata.pdf 2. Bethere D., Līdaka A., Plostniece A., Ponomarjova J., Striguna S., (2013.) Metodiskais materiāls pedagogiem darbam ar izglītojamiem, kuriem ir autisms. Rīga: VISC 3. Bethere D., Līdaka A., Plostniece A., Ponomorjova J., Striguna S., (2013) Metodiskais materiāls pedagogiem darbam ar izglītojamiem, kuriem ir uzvedības traucējumi Rīga: VISC https://www.tip.edu.lv/media/files/Izglitojamie_ar_uzvedibas_traucējumiem.pdf 4. Brummers M., Enckells H. (2011) Bērnu un jauniešu psihoterapija. Rīga, Jumava 5. Diagnosticēšanas materiāls bērnu uzvedības traucējumu un saskarsmes grūtību diagnosticēšanai speciālistiem, kas iesaistīti atbalsta sniegšanā bērniem ar uzvedības traucējumiem un saskarsmes grūtībām izglītības iestādēs, aprūpes iestādēs, bāriņtiesās un pašvaldību iestādēs. https://www.bti.gov.lv/lv/media/900/download 6. LU SIL: Tūbele S., Landra T., Šūmane I., Burčaka M., Laganovska E., Kušnere S., Vīgante R. (2013) Metodiskais materiāls pedagogiem darbam ar izglītojamiem ar jaukiem attīstības traucējumiem. Rokasgrāmata. Rīga, VISC, 7. Psihiskās saslimšanas, to pazīmes, diagnostika un ārstēšanas metodes. Materiāls tapis Slimību profilakses un kontroles centram sadarbojoties ar sertificētu ārstu – psihiatri Dr. Ingu Zārdi http://www.vim.gov.lv/images/userfiles/Nozare/Buklets_Psihiska_veselibas.pdf 8. Špalleka R. (2003.) Palīdzība maziem haotiskiem. Rīga, Nordik. 9. Špicers G., (2017) Hiperaktīvais bērns un uzmanības deficīts. UDHS un UDS. Rīga:, Jumava Papildu/Additional: 1. Ēimēns Daniels G. (2017) Uzmanības deficīta sindroms. Rīga, Lietusdārzs 2. Hejlskovs-Elvēns Bū, (2017) Bez kliegziem, kodiem un sitiem. Rīga, Velku biedrība 3. Jans Ūve Roge, Betina Mēlere (2003) Citādi bērni. Rīga, Jumava. 4. Jansone I., (2014.) Hiperaktivitāte, agresija, uzmanības deficīts, nervozitāte, mazasinība. Rīga, Jāņa rozes apgāds. 5. Janzen, J.E. (2009) Autism Handbook for Parents. Facts and Strategies for Parenting Success. Prufrock Press Inc. Waco, Texas 6. Landrāte E., Tūbele S., (2011) Autisms un saskarsme. Rīga, RaKa 7. Merikangas KR, He JP, Brody D, Fisher PW, Bourdon K, Koretz DS. (2010.) Prevalence and treatment of mental disorders among U.S. children in the 2001–2004 NHANES. Pediatrics 2010;125:75–81 8. Novick Brett (2019) Angry Child: What Parents, Schools, and Society Can Do. Hardback, Rowman & Littlefield 9. Notboma E., (2008.) Desmit lietas, kas jāzina par autismu. Rīga, Pētergailis 10. Strautmane R., (2013.) Hiperaktīvi pirmsskolas vecuma bērni " Rīga, RaKa 11. Vanda Vaclava, Ulla Aldenrūda & Stēfāns Ilsteds, (2012) Bērni, kuriem ir autisms un Asperģera sindroms. Ikdienas praktiskā pieredze. Rīga, Velku biedrība
Nepieciešamās priekšzināšanas	Bērnu attīstības īpatnības dažādos vecumos

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienē studijas		Nepilna laika neklātienē studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs
Bērnu attīstības traucējumi. Bioloģiskie un sociālie iemesli attīstības traucējumiem. Bērnu personību ietekmējošie galvenie vides faktori – ģimene un skola (seminārs)	6	19	3	26
Dž. Boulbija pieķeršanās (piesaistes) teorija. Deprivācija – sociālo kontaktu liegums (seminārs)	6	0	3	0
Psihiskās attīstības traucējumi. Emocionālie traucējumi	6	0	3	0
Emocionālie traucējumi bērniem pirmsskolas vecumā un sākumskolas posmā	4	0	2	0
Bērnu un pusaudžu depresija. Distīmija un ciklotīmija. Depresīvas rakstura izmaiņas. Organiski emocionāli labili traucējumi (emocionāla labilitāte).	8	0	4	0
Uzvedības traucējumi. Opozicionāri uzvedības traucējumi. Agresīva uzvedība.	8	19	4	26
Hiperaktivitāte. Uzmanības deficīta sindroms. UDHS	6	0	3	0
„Komunikācija ar ekrānu” – sociāls faktors emocionālo traucējumu attīstībā. Saskarsmes traucējumi bērniem un pusaudžiem. Saskarsmes modeļi starp bērnu pirmsskolas vecumā un vecāku. To ietekme negatīvu emocionālo stāvokļu attīstībā bērnam.	6	20	3	26
Organiski personības un uzvedības traucējumi (limbiskās epilepsijas sindroms)	2	0	1	0
Neirotiķi, trauksmes un ar stresu saistīti traucējumi. Ģeneralizēta trauksme un citi trauksmes traucējumi - separācijas trauksme, sociālā trauksme, obsesīvi kompulsīvie traucējumi	4	0	2	0
Korekcijas iespējas sociālo un emocionālo traucējumu mazināšanā. Preventīvais un intervences darbs.	4	19	2	26
Praktiskās nodarbības korekcijas plānu izstrādē pie noteiktiem traucējumiem	6	19	3	26
Kopā:	66	96	33	130

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
Zināšanas: Z1 Spēj izskaidrot bērnu attīstības traucējumu bioloģisko un sociālo cēloņu būtību un argumentēti diskutēt par to Z2 Spēj identificēt traucējumu, balstoties uz simptomiem	Z1 Formatīvā vērtēšana. Semināros prot precīzi noformulēt domu, izmanto zinātniskos jēdzienus, terminus Z2 Formatīvā vērtēšana. Prot identificēt traucējumu, argumentēt savu viedokli

Prasmes P1 Spēj atpazīt traucējumu pazīmes ,simptomus , P2 Spēj , analizēt bērna ar sociālajiem un emocionālajiem traucējumiem uzvedības īpatnības	P1 Formatīvā vērtēšana. Praktiskajās nodarbībās prot atpazīt traucējuma pazīmes simptomus P2Formatīvā vērtēšana. Praktiskajās nodarbībās prot, balstoties uz sniegto faktu apkopojumu, analizēt bērna uzvedības īpatnības
Kompetence K1 Prot sastādīt individuālo korekcijas plānu, pielietojot dažādas metodes korekcijas darba veikšanā K2 Spēj izvērtēt korekcijas darba ieguvumus, pilnveidot korekciju	K1 un K2 Summatīvā vērtēšana par patstāvīgo darbu izpildi un par studiju kursa noslēguma darba izpildi. Vērtēšanas kritēriji: Semināru apmeklējums un aktīvās dalības kvalitāti nodrošina: aktīva līdzdalība jautājumu formulēšanā un analizē, novērtēta runas precizitāte, argumentācija, dialogs ar citiem grupas dalībniekiem, individuālo un grupu uzdevumu veikšana, praktisko uzdevumu prezentācija. Noslēguma darbā atspoguļoti fakti, precīzi komentāri, loģiski secinājumi Summatīvais vērtējums 10 ballu skalā

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Uzstāšanās semināros	15
Praktisko darbu izpilde	15
Patstāvīgais darbs	40
Eksāmena darbs	30
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	6.0	46.0	20.0	0.0		*	